

Κείμενο

Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση (1951)

Έχετε περάσει την αγωνία των πρώτων ημερών της ζωής του παιδιού σας. Έχετε (ξε)περάσει εκείνες τις νύχτες που έπρεπε να σηκώνεστε στις 3 τα ξημερώματα για θηλασμό, ακόμη και το σοκ του πρώτου αποχωρισμού σας με το παιδί, την πρώτη ημέρα του σχολείου του. Κι όμως, εκεί γύρω στα 12 -ή και νωρίτερα- ένα νέο άγχος μπαίνει στο οικογενειακό τραπέζι.

Στο άκουσμα και μόνο της λέξης «**εφηβεία**» πολλοί γονείς τρομοκρατούνται. Καβγάδες, κλάματα, οι πρώτοι έρωτες. Οι γονείς συνήθως παρακολουθούν εμβρόντητοι τις αναπόφευκτες **αλλαγές** που επιφέρει στα παιδιά τους η εφηβεία.

Η μεταβατική περίοδος μεταξύ παιδικής ηλικίας και ενηλικίωσης περιλαμβάνει προφανώς διαδικασίες ωρίμανσης, σωματικής, ηθικής και διανοητικής, του παιδιού. Στην οικογένεια σημαίνει συναγερμός. Πώς πρέπει να διαχειριστούν οι γονείς αυτή την τόσο «εύθραυστη» μεταβατική φάση της ζωής των παιδιών τους; Πώς επιλύονται οι καβγάδες; Υπενθυμίζουμε στους γονείς πως χρειάζεται υπομονή.

«Η εφηβεία είναι μια περίοδος μεγάλων ψυχολογικών και σωματικών αλλαγών που δεν περνά απαρατήρητη από κανέναν», μας λένε οι ψυχολόγοι. Πόσο μάλλον από τα ίδια τα παιδιά: «Ο έφηβος προσπαθεί να κατανοήσει τις αλλαγές που βιώνει και να βρει την καινούργια του ταυτότητα. Μια τέτοια διαδικασία δημιουργεί αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές **συγκρούσεις** με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς», επισημαίνουν.

Οι σωματικές αλλαγές θα έρθουν, είτε το θέλετε είτε όχι. Η ψυχολογική διαχείριση και ωρίμανση, όμως, σχετίζονται άμεσα με το είδος των σχέσεων που θα διαμορφωθούν ενδοοικογενειακά. «Ενώ οι αλλαγές συμβαίνουν για όλους τους εφήβους, ο τρόπος που θα τις βιώσει και θα τις διαχειριστεί κάθε έφηβος εξαρτάται από το **οικογενειακό περιβάλλον**, την ποιότητα σχέσης με τους γονείς και την ψυχοσύνθεση του», τονίζουν ψυχοθεραπευτές και ψυχολόγοι.

Ποια είναι, επομένως, τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά της εφηβείας; Όπως μας λένε οι ειδικοί, «πρόκειται για μια ηλικία που χαρακτηρίζεται από εξιδανίκευση και έντονα συναισθήματα και δημιουργεί στους περισσότερους εφήβους την ανάγκη να ξεχωρίσουν, να αμφισβητήσουν και να απορρίψουν τον κατεστημένο κόσμο των ενηλίκων». Και πρώτα-πρώτα τη γονική εξουσία - εδώ ίσως είναι ένα καλό σημείο να εντοπίσουμε τον «μίτο» των εντάσεων.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, «ένα διαφορετικό πρόσωπο της εφηβείας μπορεί να είναι η τάση για απομόνωση, οι απαισιόδοξες σκέψεις, η έντονη αντιδραστικότητα μέχρι και η παραβατική συμπεριφορά. Επίσης, καθώς η εφηβεία θεωρείται μια περίοδος υψηλού κινδύνου για την εμφάνιση ψυχικών διαταραχών, οι γονείς και το περιβάλλον του έφηβου

πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε ανησυχητικές συμπεριφορές. Πίσω από κάθε αρνητική και δύσκολη συμπεριφορά, κρύβεται πάντα ένα μήνυμα και ένα θέμα που προσπαθεί να **εκφραστεί** και να επιλυθεί».

Γ. Κόκουβας, από το διαδίκτυο, *Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση*. 6.11.2012 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η περίοδος της εφηβείας δεν περνά από κανέναν απαρατήρητη; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της τελευταίας παραγράφου (*Σύμφωνα με τους ειδικούς...και να επιλυθεί*) του κειμένου;

(μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή**: **εφηβεία, αλλαγές, συγκρούσεις, οικογενειακό περιβάλλον, εκφραστεί.***

(μονάδες 10)

B2.α. Γιατί ο συντάκτης του άρθρου παραθέτει τις απόψεις των ειδικών σε εισαγωγικά; Ποιος είναι ο στόχος του;

(μονάδες 5)

B2.β. Να επισημάνετε σε ποια από τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου γίνεται κυριολεκτική/δηλωτική, και σε ποια μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας:

1.«Στο άκουσμα και μόνο της λέξης “εφηβεία” πολλοί γονείς τρομοκρατούνται».

2.«Στην οικογένεια σημαίνει συναγεμμός».

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η εφηβεία δεν περνά απαρατήρητη, διότι είναι η περίοδος των βιολογικών, ηθικών και πνευματικών μεταβολών. Έτσι, οι έφηβοι προσπαθούν να καταλάβουν τις μεταβολές αυτές με συνέπεια να προκαλούνται πολλές αντιπαραθέσεις μεταξύ γονέων και παιδιών. Οι έφηβοι επιχειρούν να διακρίνονται αλλά και αμφισβητούν τις αξίες και γενικά το καθεστώς των ενηλίκων, κυρίως την εξουσία/ηγemonία τους. Επίσης, οι έφηβοι έχουν τάσεις απομάκρυνσης, απαισιοδοξίας, αντιδραστικότητας παρανομίας και ψυχικών προβλημάτων. Επομένως, το κοινωνικό περιβάλλον τους πρέπει να είναι προσεκτικό.

A2.

-Θεματική περίοδος: *Σύμφωνα με τους ειδικούς... συμπεριφορά.*

-Λεπτομέρειες: *Επίσης, καθώς... να επιλυθεί.*

B1. Είναι αλήθεια ότι η **εφηβεία** είναι πολύ δύσκολη περίοδος στην ζωή του ανθρώπου. Αυτό ισχύει, διότι κατά την διάρκειά της συμβαίνουν πολύ σημαντικές **αλλαγές** στο σώμα, αλλά κυρίως στον χαρακτήρα του νέου, ο οποίος οδηγείται στην ωρίμαση. Επομένως, αισθάνεται ότι είναι αναγκαίο να έχει δικαίωμα να για να **εκφραστεί** όπως θέλει και να διεκδικεί την ελευθερία του, ακόμα και αν οι απόψεις του οδηγούν σε **συγκρούσεις** με το **οικογενειακό του περιβάλλον**.

B2.α. Οι απόψεις των ειδικών τίθενται σε εισαγωγικά, διότι δεν είναι απόψεις του συγγραφέα, αλλά άλλων προσώπων. Επομένως, τίθενται αυτούσιες. Επιπροσθέτως, χρησιμοποιεί τις απόψεις ειδικών γιατί θέλει να αποδείξει ότι οι απόψεις του, ότι δηλαδή η εφηβεία είναι μία δύσκολη περίοδος που χρειάζεται υπομονή, είναι σωστές. Ακόμα, ο συγγραφέας θέλει να επιδείξει την ευρυμάθειά του .

B2. β.

1. Κυριολεκτική χρήση της γλώσσας.

2. Μεταφορική χρήση της γλώσσας.

Κείμενο

Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση (1979)

Έχετε περάσει την αγωνία των πρώτων ημερών της ζωής του παιδιού σας. Έχετε (ξε)περάσει εκείνες τις νύχτες που έπρεπε να σηκώνεστε στις 3 τα ξημερώματα για θηλασμό, ακόμη και το σοκ του πρώτου αποχωρισμού σας με το παιδί, την πρώτη ημέρα του σχολείου του. Κι όμως, εκεί γύρω στα 12 -ή και νωρίτερα- ένα νέο άγχος μπαίνει στο οικογενειακό τραπέζι.

Στο άκουσμα και μόνο της λέξης «εφηβεία» πολλοί γονείς τρομοκρατούνται. Καβγάδες, κλάματα, οι πρώτοι έρωτες. Οι γονείς συνήθως παρακολουθούν εμβρόντητοι τις αναπόφευκτες αλλαγές που επιφέρει στα παιδιά τους η εφηβεία.

Η μεταβατική περίοδος μεταξύ παιδικής ηλικίας και ενηλικίωσης περιλαμβάνει προφανώς διαδικασίες ωρίμανσης, σωματικής, ηθικής και διανοητικής, του παιδιού. Στην οικογένεια σημαίνει συναγερμός. Πώς πρέπει να διαχειριστούν οι γονείς αυτή την τόσο «εύθραυστη» μεταβατική φάση της ζωής των παιδιών τους; Πώς επιλύονται οι καβγάδες; Υπενθυμίζουμε στους γονείς πως χρειάζεται υπομονή.

«Η εφηβεία είναι μια περίοδος μεγάλων ψυχολογικών και σωματικών αλλαγών που δεν περνά απαρατήρητη από κανέναν», μας λένε οι ψυχολόγοι. Πόσο μάλλον από τα ίδια τα παιδιά: «Ο έφηβος προσπαθεί να κατανοήσει τις αλλαγές που βιώνει και να βρει την καινούργια του ταυτότητα. Μια τέτοια διαδικασία δημιουργεί αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές συγκρούσεις με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς», επισημαίνουν.

Οι σωματικές αλλαγές θα έρθουν, είτε το θέλετε είτε όχι. Η ψυχολογική διαχείριση και ωρίμανση, όμως, σχετίζονται άμεσα με το είδος των σχέσεων που θα διαμορφωθούν ενδοοικογενειακά. «Ενώ οι αλλαγές συμβαίνουν για όλους τους εφήβους, ο τρόπος που θα τις βιώσει και θα τις διαχειριστεί κάθε έφηβος εξαρτάται από το οικογενειακό περιβάλλον, την ποιότητα σχέσης με τους γονείς και την ψυχοσύνθεση του», τονίζουν ψυχοθεραπευτές και ψυχολόγοι.

Ποια είναι, επομένως, τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά της εφηβείας; Όπως μας λένε οι ειδικοί, «πρόκειται για μια ηλικία που χαρακτηρίζεται από εξιδανίκευση και έντονα συναισθήματα και δημιουργεί στους περισσότερους εφήβους την ανάγκη να ξεχωρίσουν, να αμφισβητήσουν και να απορρίψουν τον κατεστημένο κόσμο των ενηλίκων». Και πρώτα-πρώτα τη γονική εξουσία - εδώ ίσως είναι ένα καλό σημείο να εντοπίσουμε τον «μίτο» των εντάσεων.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, «ένα διαφορετικό πρόσωπο της εφηβείας μπορεί να είναι η τάση για απομόνωση, οι απαισιόδοξες σκέψεις, η έντονη αντιδραστικότητα μέχρι και η παραβατική συμπεριφορά. Επίσης, καθώς η εφηβεία θεωρείται μια περίοδος υψηλού κινδύνου για την εμφάνιση ψυχικών διαταραχών, οι γονείς και το περιβάλλον του έφηβου

πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε ανησυχητικές συμπεριφορές. Πίσω από κάθε αρνητική και δύσκολη συμπεριφορά, κρύβεται πάντα ένα μήνυμα και ένα θέμα που προσπαθεί να εκφραστεί και να επιλυθεί».

Γ. Κόκουβας, από το διαδίκτυο, *Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση*, 6.11.2012 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Με ποιο ιδιαίτερο ψυχολογικό χαρακτηριστικό της εφηβείας, σύμφωνα με τον συγγραφέα, συνδέονται οι εντάσεις μεταξύ εφήβου και γονέων; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η έκτη παράγραφος (*Ποια είναι ... εντάσεων*) του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 10)

B1. «Πρόκειται για μια ηλικία που χαρακτηρίζεται από εξιδανίκευση και έντονα συναισθήματα και δημιουργεί στους περισσότερους εφήβους την ανάγκη να ξεχωρίσουν, να αμφισβητήσουν και να απορρίψουν τον κατεστημένο κόσμο των ενηλίκων».

Να γράψετε μια παράγραφο (60-80 λέξεις) στην οποία να περιλαμβάνονται οι υπογραμμισμένες λέξεις.

(μονάδες 10)

B2. «Μια τέτοια διαδικασία δημιουργεί αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές συγκρούσεις με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς».

1. Να αιτιολογήσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης από τον συγγραφέα.

(μονάδες 5)

2. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Η εφηβεία είναι περίοδος σημαντικών ψυχολογικών αλλαγών, τις οποίες ο έφηβος προσπαθεί να καταλάβει για να εντοπίσει την νέα του ταυτότητα. Αυτό προκαλεί εντάσεις στις σχέσεις του με τους ενήλικους. Επίσης, γνωρίσματα της εφηβείας είναι η εξιδανίκευση, τα ισχυρά συναισθήματα, η ανάγκη για διάκριση, για αμφισβήτηση και για απόριψη του κόσμου των ενηλίκων και κυρίως της εξουσίας τους.

A2.

Η έκτη παράγραφος αναπτύσσεται με ορισμό:

Οριστέα έννοια: η εφηβεία

Προσεχές γένος: ηλικιακή περίοδος των νέων

Ειδιοποιός διαφορά: “που χαρακτηρίζεται από...των ενηλίκων»”

B1. Η εφηβική ηλικία, χωρίς καμία αμφιβολία, είναι πολύ δύσκολη περίοδος. Κατά την διάρκειά της, αναπτύσσεται στους εφήβους κριτική τους σκέψη. Επομένως, όχι μόνο δεν δέχονται τις απόψεις των ενηλίκων χωρίς να τις κρίνουν αλλά και διαφωνούν έντονα με αυτές. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, οδηγούνται στο να αμφισβητήσουν την κοινωνία των ενηλίκων τόσο έντονα, ώστε να την απορρίψουν για να θεμελιώσουν μία διαφορετική που να βασίζεται στις ιδέες τους.

B2.

1. Με την ενεργητική σύνταξη δίδεται έμφαση στο υποκείμενο του ρήματος (*Μια τέτοια διαδικασία*) που είναι η περίοδος της εφηβείας.

2. Δημιουργούνται αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές συγκρούσεις με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς από μια τέτοια διαδικασία.

Κείμενο

Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση (1982)

Έχετε περάσει την αγωνία των πρώτων ημερών της ζωής του παιδιού σας. Έχετε (ξε)περάσει εκείνες τις νύχτες που έπρεπε να σηκώνεστε στις 3 τα ξημερώματα για θηλασμό, ακόμη και το σοκ του πρώτου αποχωρισμού σας με το παιδί, την πρώτη ημέρα του σχολείου του. Κι όμως, εκεί γύρω στα 12 -ή και **νωρίτερα**- ένα νέο άγχος μπαίνει στο οικογενειακό τραπέζι.

Στο άκουσμα και μόνο της λέξης «εφηβεία» πολλοί γονείς τρομοκρατούνται. Καβγάδες, κλάματα, οι πρώτοι έρωτες. Οι γονείς συνήθως παρακολουθούν εμβρόντητοι τις αναπόφευκτες **αλλαγές** που επιφέρει στα παιδιά τους η εφηβεία.

Η μεταβατική περίοδος μεταξύ παιδικής ηλικίας και ενηλικίωσης περιλαμβάνει προφανώς διαδικασίες ωρίμανσης, σωματικής, ηθικής και διανοητικής, του παιδιού. Στην οικογένεια σημαίνει συναγερμός. Πώς πρέπει να διαχειριστούν οι γονείς αυτή την τόσο «**εύθραυστη**» μεταβατική φάση της ζωής των παιδιών τους; Πώς επιλύονται οι καβγάδες; Υπενθυμίζουμε στους γονείς πως χρειάζεται υπομονή.

«Η εφηβεία είναι μια περίοδος μεγάλων ψυχολογικών και σωματικών αλλαγών που δεν περνά απαρατήρητη από κανέναν», μας λένε οι ψυχολόγοι. Πόσο μάλλον από τα ίδια τα παιδιά: «Ο έφηβος προσπαθεί να κατανοήσει τις αλλαγές που βιώνει και να βρει την καινούργια του ταυτότητα. Μια τέτοια διαδικασία δημιουργεί αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές συγκρούσεις με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς», επισημαίνουν.

Οι σωματικές αλλαγές θα έρθουν, είτε το θέλετε είτε όχι. Η ψυχολογική διαχείριση και ωρίμανση, όμως, σχετίζονται **άμεσα** με το είδος των σχέσεων που θα διαμορφωθούν ενδοοικογενειακά. «Ενώ οι αλλαγές συμβαίνουν για όλους τους εφήβους, ο τρόπος που θα τις βιώσει και θα τις διαχειριστεί κάθε έφηβος εξαρτάται από το οικογενειακό περιβάλλον, την ποιότητα σχέσης με τους γονείς και την ψυχοσύνθεση του», τονίζουν ψυχοθεραπευτές και ψυχολόγοι.

Ποια είναι, επομένως, τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά της εφηβείας; Όπως μας λένε οι ειδικοί, «πρόκειται για μια ηλικία που χαρακτηρίζεται από εξιδανίκευση και έντονα συναισθήματα και δημιουργεί στους περισσότερους εφήβους την ανάγκη να ξεχωρίσουν, να αμφισβητήσουν και να **απορρίψουν** τον κατεστημένο κόσμο των ενηλίκων». Και πρώτα-πρώτα τη γονική εξουσία - εδώ ίσως είναι ένα καλό σημείο να εντοπίσουμε τον «μίτο» των εντάσεων.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, «ένα διαφορετικό πρόσωπο της εφηβείας μπορεί να είναι η τάση για απομόνωση, οι απαισιόδοξες σκέψεις, η έντονη αντιδραστικότητα μέχρι

και η παραβατική συμπεριφορά. Επίσης, καθώς η εφηβεία θεωρείται μια περίοδος υψηλού κινδύνου για την εμφάνιση ψυχικών διαταραχών, οι γονείς και το περιβάλλον του έφηβου πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη σημασία σε ανησυχητικές συμπεριφορές. Πίσω από κάθε αρνητική και δύσκολη συμπεριφορά, **κρύβεται** πάντα ένα μήνυμα και ένα θέμα που προσπαθεί να εκφραστεί και να επιλυθεί».

Γ. Κόκουβας, από το διαδίκτυο, *Εφηβεία: Συμβουλές για... γονείς σε απόγνωση*, 6.11.2012 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Ποιοι παράγοντες, σύμφωνα με τον συγγραφέα, καθορίζουν τον τρόπο που θα διαχειριστεί ο ίδιος ο έφηβος τις αλλαγές που βιώνει; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της έκτης παραγράφου (*Ποια είναι των εντάσεων*) του κειμένου;

(μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση με τα αντώνυμα των λέξεων του κειμένου **με έντονη γραφή: νωρίτερα, εύθραυστη, άμεσα, απορρίψουν, κρύβεται.**

(μονάδες 10)

B2. Να επισημάνετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου χρησιμοποιούνται με κυριολεκτική/δηλωτική και ποιες με μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία:

1. «Ένα νέο άγχος μπαίνει στο οικογενειακό τραπέζι».
- 2.«Ενώ οι αλλαγές συμβαίνουν για όλους τους εφήβους».
- 3.«Κρύβεται πάντα ένα μήνυμα».

(μονάδες 15)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Κατά την εφηβεία, πραγματοποιούνται ψυχολογικές και σωματικές μεταβολές. Η διαχείριση των μεταβολών αυτών εξαρτάται από το είδος των σχέσεων που θα αναπτυχθούν μέσα στα πλαίσια της οικογένειας των εφήβων και την ψυχοσύνθεση των εφήβων. Με αυτόν τον τρόπο ο κάθε έφηβος θα διαχειριστεί τις αλλαγές αυτές, αν και είναι κοινές για όλους, με τον δικό του τρόπο.

A2.

Θεματική περίοδος: Ποια είναι, επομένως, τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά της εφηβείας;

Λεπτομέρειες: Όπως μας λένε...των εντάσεων.

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει

B1.

νωρίτερα: αργότερα/**εύθραυστη:** άθραυστη/**άμεσα:** έμμεσα/**απορρίψουν:** αποδεχτούν/**κρύβεται:** αποκαλύπτεται

-Θα πάμε **αργότερα** βόλτα, διότι τώρα πρέπει να μελετήσω.

-Η κιθάρα έπεσε, αλλά ευτυχώς αποδείχθηκε **άθραυστη** κι έτσι δεν την πήγαμε για επισκευή.

-Μου είπε **έμμεσα** ότι δεν μπορεί να συναντηθούμε, διότι δεν ήθελε να το μάθει κανείς.

-Αν τα δύο κράτη **αποδεχτούν** τους όρους της ειρήνης, η φιλία μεταξύ τους θα αναζωογονηθεί.

-Η αλήθεια για τα κοινωνικά ζητήματα πρέπει να **αποκαλύπτεται** από τους δημοσιογράφους για να διαμορφώνουν οι άνθρωποι σωστά συμπεράσματα για αυτά.

B2.

1. «Ένα νέο άγχος μπαίνει στο οικογενειακό τραπέζι».: μεταφορική

2. «Ενώ οι αλλαγές συμβαίνουν για όλους τους εφήβους»: κυριολεκτική

3. «Κρύβεται πάντα ένα μήνυμα»: μεταφορική